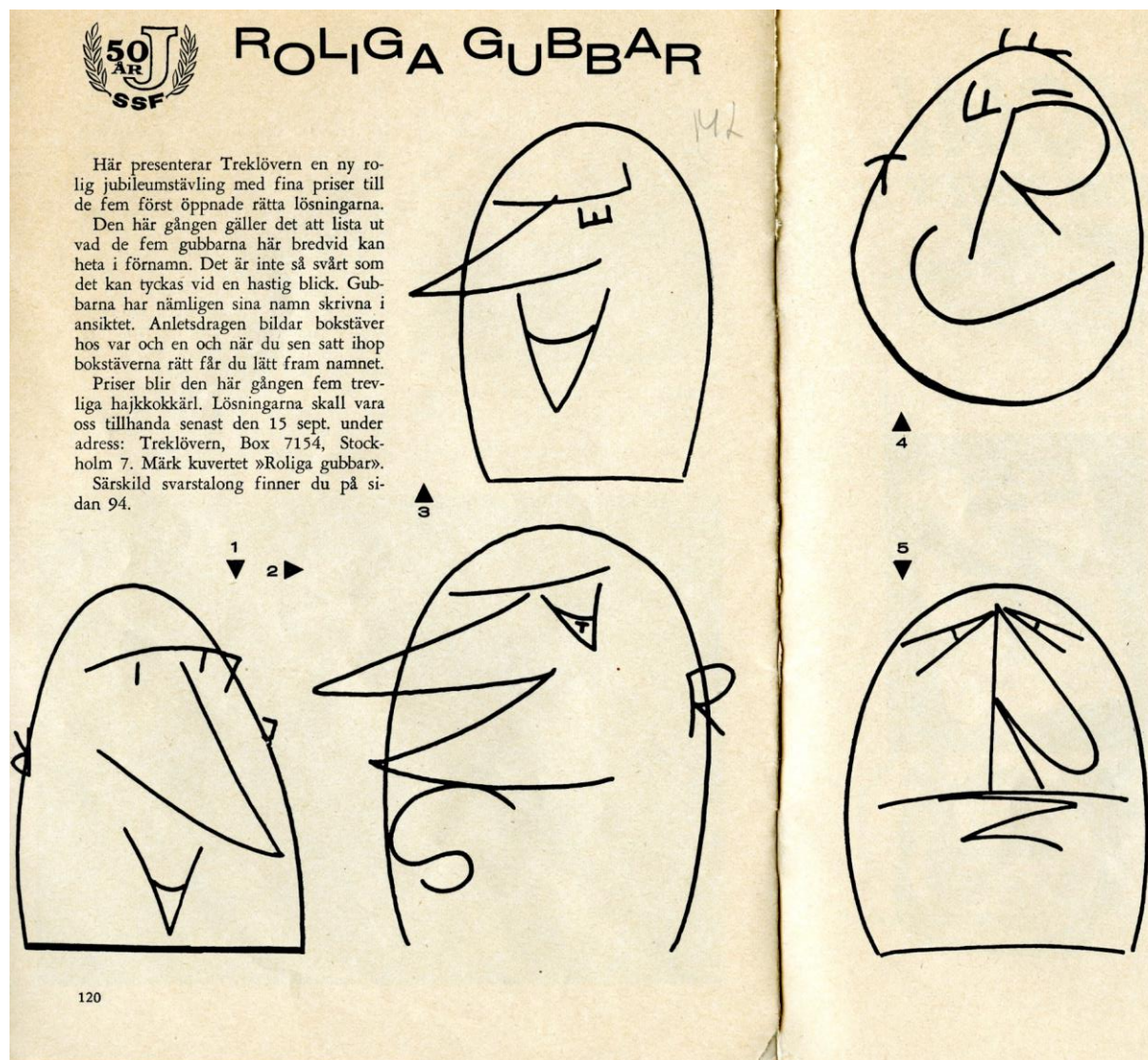

Knep och knåp

Ur: Eslövs scoutkårs arkiv och Unga Örnar i Lundabygdens arkiv,
Kan du lösa klurigheterna? (Lösningar presenteras sist)

Knep och Knåp

Vad var dyrast?

Faster Augusta var en dag ute för att köpa en present åt farbror Oskar, som skulle fylla år. Hon hade bestämt sig för att köpa en ny pipa åt honom och gick därför in i en tobaksaffär.

— Vad kostar den här? frågade hon, sedan hon valt ut en pipa. Kostar den mera än tio kronor?

— Den kostar halvannan tredjedel av tio kronor, sade biträdet.

— Vad kostar den här då? frågade faster Augusta och höll upp en annan pipa.

— Den kostar fyra femtedelar av hälften av tio kronor, svarade biträdet.

— Den som bara kunde räkna ut vilken som är billigast, suckade faster Augusta. Kan du hjälpa henne?

Kurragömmagåta

Göteborg, Skövde, Orsa, Säters, Gävle.

Dessa städer gömmer gemen-

samt på ett pojknamn. Du kan få fram det genom att ta en bokstav ur varje namn och placera dem i den ordning de kommer.

Anagram

Tjan Sak	= Träd
Eg Rad	= Flicknamn
Jol Dur	= Djur
Oran	= Stad
Bill Ast	= Fordon
Nils Raibe	= Land

De här underliga orden förefaller nästan att vara orientalska namn, men det är de inte. Flytta om bokstäverna, så att de bildar ord i överensstämmelse med vad som anges till höger.

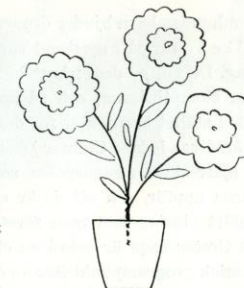
Halsbandet

En rik knappnålsfabrikant kom en dag in i en juvelerarboutik för att köpa ett halsband åt sin fru. Guldsmeden visade ett mycket vackert halsband med 40 pärlor, men fabrikanten tyckte det var för dyrt. Därför frågade han på skämt, om han

Vi gör en

BAROMETERBLOMMA

Små barometerblommor, som visar oss hurudant vädret ska bli, har du säkert sett i handeln, nu ska du få lära dig, hur du själv kan göra en. Tag lite läskapper, gärna i olika färger, och klipp ut några blommor i olika storlekar. Ett stycke tunn ståltråd sättes genom varje blomma och vikes på baksidan. Den bildar stängeln och fästes i själva krukans, som göres av en bit trä. Av lite grönt papper gör du bladen som fästes på ståltråden.

Det säger sig självt, att läskapper inte utan vidare kan verka som barometer, det måste först prepareras. Lös så mycket koksalt som kan lösas i t.ex. en kopp vatten. Det blir vad man kallar en mättad lösning. När det inte går att lösa mera salt, doppa blommorna i lösningen och låt dem sedan torka — så enkelt är det!

När vädret skall bli soligt och klart är blomman alldeles blank, vid dåligt väder blir den mattare, och skall det bli regn blir blomman fuktig. Anledningen är att saltet i läskapperet drar fukten till sig, och på det sättet kan barometerblomman fylla sin uppgift.

nte kunde få betala med knappnålar.

— För all del, sade guldsmeden, ge mig bara en knappnål för första pärlan, två för den andra, fyra för den tredje, åtta för den fjärde och så vidare... alltid dubbelt upp för varje ny pärla.

— Hm, muttrade fabrikanten,

det låter ju hyggligt, ty 100 knappnålar kostar mig inte mer än ett öre. Men det är väl i alla fall säkrast jag tar upp min anteckningsbok och räknar.

Nå, tror du han gick in på affären? Vad skulle halsbandet kosta honom ungefär enligt guldsmedens förslag?

Lösningar på sid. 81.

Knep och Knåp

Anagrammer

Ngaunr	=	Pojknamn
Geans	=	Flicknamn
Arsak	=	Stad i Sverige
Anagl	=	Flod i Sverige
Ahj	=	Fisk

Räknegåta

En pojke sade till en annan: "Ge mej ett öre, så har vi lika mycket pengar". Den andre svarade: "Ge du mej ett öre i stället, så har jag fem gånger så mycket som du". Hur mycket pengar hade de vardera?

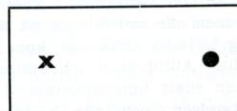
Lösningar på sidan 82.

Visste du det?

Du vet kanske, att ögat är en rund kula. Främst sitter en lins, som ögat självt gör tjockare, när vi ser på något närliggande, och tunnare, när vi ser på något avlägset. Vi säger, att ögat "akkomoderar". Bakom linsen sitter en hinna med ett hål i. Ögat självt reglerar storleken på det hålet, pupillen. När vi ser på något i starkt ljus, är pupillen liten, och när vi ser på något i

svagt ljus, t. ex. utomhus om kvällen, är pupillen stor.

Det vi ser uppfångas som en bild på ögats bakre vägg. När vi ser på dörren till ett hus, ser vi samtidigt hela huset. Vi ser med andra ord mera än just det vi fäster ögonen på. Det tyder på att ögats hela bakre vägg är känslig för ljus. Det är den också, utom på en fläck, där ögat är blint.

Här ovan ser du ett kryss och en svart fläck. Håll handen framför det vänstra ögat, fäst blicken på krysset och flytta tidningssidan långsamt närmare ögat. När avståndet är någonstans mellan fem och tio centimeter, försvinner fläcken. Det betyder, att bilden av den svarta fläcken faller på den blinda fläcken i ögat. Du kan göra samma prov med det vänstra ögat, men då måste du fästa blicken på fläcken, och det blir krysset, som försvinner.

Knep och Knåp

Hur gamla är Jan och Erik?

— Det är konstigt med åldrar, sa Jan en dag, jag är mycket äldre än bror min, men ju äldre vi blir, desto mera jämn-gamla blir vi.

— Det stämmer väl inte i alla fall, sa Pelle, du är väl lika mycket äldre än din bror om ni blir aldrig så gamla.

— Ja, det är ju sant, sa Jan, men nu är jag fyra gånger så gammal som Erik, men om fyra år är jag bara dubbelt så gammal som han. Och nu kanske du kan räkna ut hur gamla vi är, sa Jan.

— Låt mej se, sa Pelle. Fyra gånger så gammal ... och så fyra år ... det blir dubbelt ...

Pelle räknade och räknade, ja, jag tror han räknar än, men han har inte lyckats lura ut hur gamla Jan och Erik är. Kanske du kan hjälpa honom.

Kurragömmagöta

Stockholm, Norrköping, Linde, Gävle, Trelleborg, Östhammar, Alingsås, Kalmar, Lund.

Tag en bokstav ur varje ord och bilda av dem namnet på en stad i Sverige.

Dolda pojknamn

Brita och Lisa kan gå hem nu. Är Ruth en riktigt snäll flicka?

Utanför leden låg en stor sten.

Jag har aldrig varit i Norrland.

Hur du sett en sådan vacker ros, Karin?

Bokstavsgöta

Mitt första finns i Göte men ej i Göta.

Mitt andra finns i Karin men ej i Kain.

Mitt tredje finns i Signhild men ej i Signe.

Mitt tredje finns i Rakel men ej i Joel.

Mitt femte finns i Nora men ej i Ola.

Mitt sjätte finns i Hilda men ej i Hilma.

Mitt hela är namnet på en pojke.

Lösningar på sidan 106.

Knep och Knåp

Punktgåta

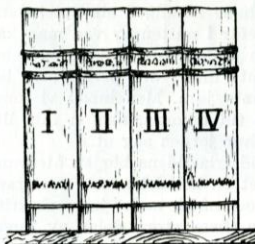
- D..... = svenskt landskap
 ...k = pojknamn
 ....o = indianredskap
 ..k. = fågel
 W... = svensk kungaätt
 ...n. = flicknamn
 .u... = ryskt mynt
 E... = flicknamn

Fyll i en bokstav för varje punkt, så att du får fram de riktiga orden. Klarar du upp-
 giften rätt, ska begynnelsebok-
 stäverna bilda namnet på en
 stat i Amerika med en viss an-
 knytning till Sverige.

Bokmalen

Böckerna du ser här ovan är
 faster Augustas uppslagsbok.
 Vart och ett av de fyra banden
 är fem centimeter tjockt. Då
 varje pärm har en tjocklek av
 en halv centimeter, utgör bla-
 den tillsammans fyra centime-
 ter.

I faster Augustas bokhylla
 bodde en bokmal. Den åt sig ige-
 nom uppslagsverket från första

sidan i första bandet till sista
 sidan i sista bandet.

Hur långt avstånd måste bok-
 malen tillryggalägga?

Klockmusik

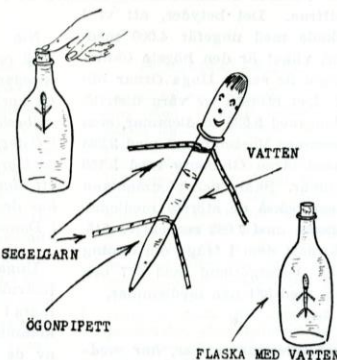
Lasse Fockman hade varit
 sjöman i sina unga dar och be-
 rättade gärna skepparhistorier.

— Kan ni tänka er, sa han en
 dag till en skara ungdomar, att
 Rio de Janeiro har världens fi-
 naste urmakare! Ja, inte vet jag
 varför, men så är det. När jag
 bodde där en gång, kom jag in
 i en butik, där urmakarn hade
 tio stora väggklockor i den fi-
 naste ebenholts. Och just som
 jag kom in, började en klocka

Vi gör en

DYKARE I FLASKA

Den här gången ska du
 få lära dig göra en sko-
 jig sak, som du kan ha
 glädje av många stunder.
 Först ska du försöka få
 tag i en literflaska, och
 den ska du nästan fylla
 helt med vatten. Korken
 ska du smörja in ordent-
 ligt med fett, och det av
 två orsaker. Dels ska kor-
 ken gå lätt i flaskan, dels
 gör fett att den sluter
 lufttätt i flaskan. I en
 sjukvårdsaffär eller på
 ett apotek köper du en
 ögonpipett, om du inte

kan hitta en sådan hemma. Det är ett rör, spetsat i ena ändan och
 med en gummihylsa över den andra, och det användes att droppa
 läkemedel i ögon och som dropprännare för vissa andra medika-
 menter. Pipetten fylles till hälften med vatten, och så kan du binda
 ett par segelgarnsändar om, som bilden visar. Gummihylsan kan
 målas som ett roligt huvud med tusch eller vattenfast färg. Nu är
 dykaren färdig och kan släppas ned i flaskan. Sätt i korken och
 tryck med ett finger på den, så ska du se att dykaren genast glider
 mot botten av flaskan. Där stannar den tills du tar bort fingret,
 då stiger den åter upp mot ytan.

slå, och när hon slutat, började
 en annan, och sen tog en tredje
 vid och så vidare. Var det inte
 fint? Tänk, han hade en gång
 för alla ställt in sina klockor
 så, att de höll takten så precis,
 att det aldrig var så mycket som

en sekunds fel. När nummer ett
 slutat slå, föll nummer två in
 precis . . .

— Nej, nu skojar farbror, ut-
 ropade knepiga Greta.

Hur kunde hon vara så säker
 på det? Lösningar på sidan 110.

Lösningar till Knep och knåp

Vad är dyrast? Halvannan tredjedel av tio är detsamma som hälften av tio, alltså kostade den första pipan fem kronor. Fyra femtedelar av hälften av tio kronor är detsamma som fyra kronor. Den sista pipan var sålunda billigast.

Anagram: Kastanj, Gerda, lodjur, Nora, lastbil, Brasilien.

Kurragömmagåta: Georg.

Halsbandet. Fabrikanten köpte helt säkert inte halsbandet. En knappnål för första pärlan, två för den andra, fyra för den tredje o.s.v. gör tillsammans över en biljon nålar. Även om fabrikanten kan göra 100 knappnålar för ett öre, så blir priset faktiskt nära 11 miljarder ören, d.v.s. nära 110 miljoner kronor.

s. 2

Lösningar till Knep och knåp

Anagramer: Gunnar, Agnes, Skara, Lagan, haj.

Räknegåta: Den förste av pojkarerna hade två öre, den andre fyra.

s. 3

Lösningar till Knep och knåp

Kurragömmagåta: Söderhamn.

Dolda pojknamn: Isak, Henrik, Torsten, Harald, Oskar.

Bokstavsgåta: Erland.

Hur gammal är Jan och Erik: Jan är åtta år, om fyra år är han 12, och Erik är två, om fyra år är han sex. Då är Jan dubbelt så gammal som Erik.

s. 4

Lösningar till Knep och knåp

Punktgåta: Dalarna, Erik, lasso, anka, Wasa, Anna, rubel, Elsa. — Delaware.

Klockmusik: Man kan inte en gång för alla ställa in tio klockor, så att den andra alltid börjar slå, när den första slutat o. s. v. Det måste bli mycket olika tidsskillnader mellan klockorna vid olika timmar på dagen, eftersom timplagen tar olika lång tid. Lasse Fockmans berättelse var alltså bara en skepparhistoria.

Bokmalen: Bokmalen åt sig igenom 11 centimeter. I första och sista bandet åt den sig ju bara igenom en armpärmarna.

Anagram: Georg, Erland, Ester, Valdemar, Rupert, Helena.

s. 5